

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ / ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2017

6/6/2017: Ιογενείς & Μικροβιακές Γαστρεντερίτιδες

Καραγιάννη Αικατερίνη / ΤΕ Ιατρικών Εργαστηρίων,
Κουτούδη Παντούλα / ΤΕ Ιατρικών Εργαστηρίων,
Τσώνου Παναγούλα / ΔΕ Παρασκευαστών

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ

5η Υγειονομική Περιφέρεια
Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας

ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΜΦΙΣΣΑΣ

Τι είναι γαστρεντερίτιδα;

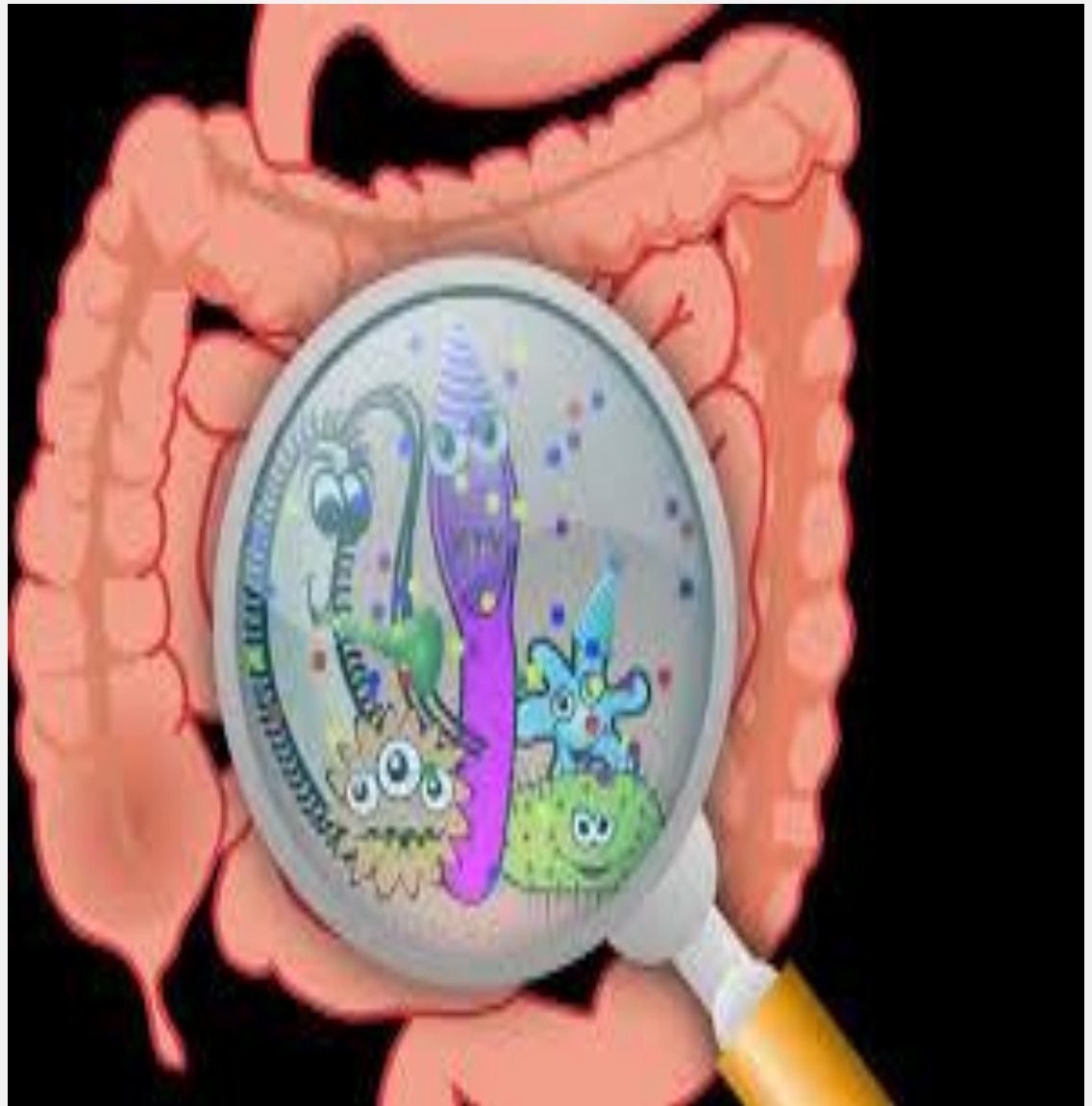
Η γαστρεντερίτιδα είναι μια νόσος που χαρακτηρίζεται από φλεγμονή του γαστρεντερικού συστήματος , συμπεριλαμβανομένου τόσο του στομάχου όσο και του λεπτού εντέρου και προκαλεί διάρροια , εμετό , κοιλιακό άλγος και κράμπες. Η γαστρεντερίτιδα , παρόλο που δε σχετίζεται με τη γρίπη , είναι επίσης γνωστή και ως γρίπη του στομάχου ή γαστρική γρίπη.

Αίτια Γαστρεντερίτιδας (ονομαστικά) :

Ιοί : Rotavirus , Norovirus ,
Enterovirus , Astrovirus....

Βακτήρια : Cambylobacter,
Escherichia coli, Salmonella
Shigella, S. aureus, Clostridium
difficile....

Παράσιτα : Πρωτόζωα ,
Οξύουροι...

Ιογενείς Γαστρεντερίτιδες

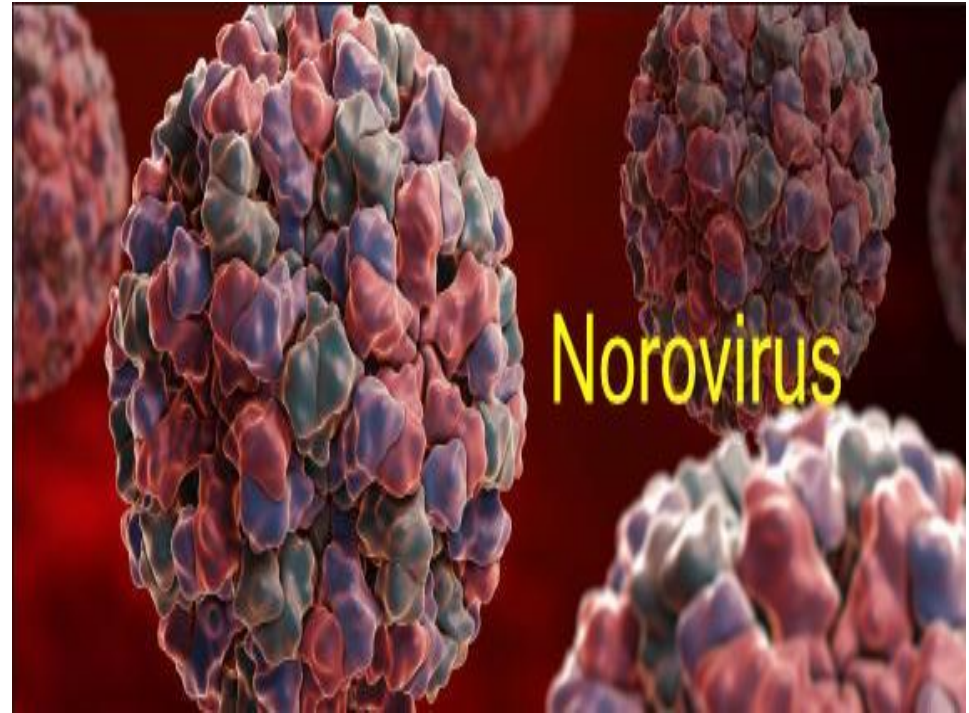
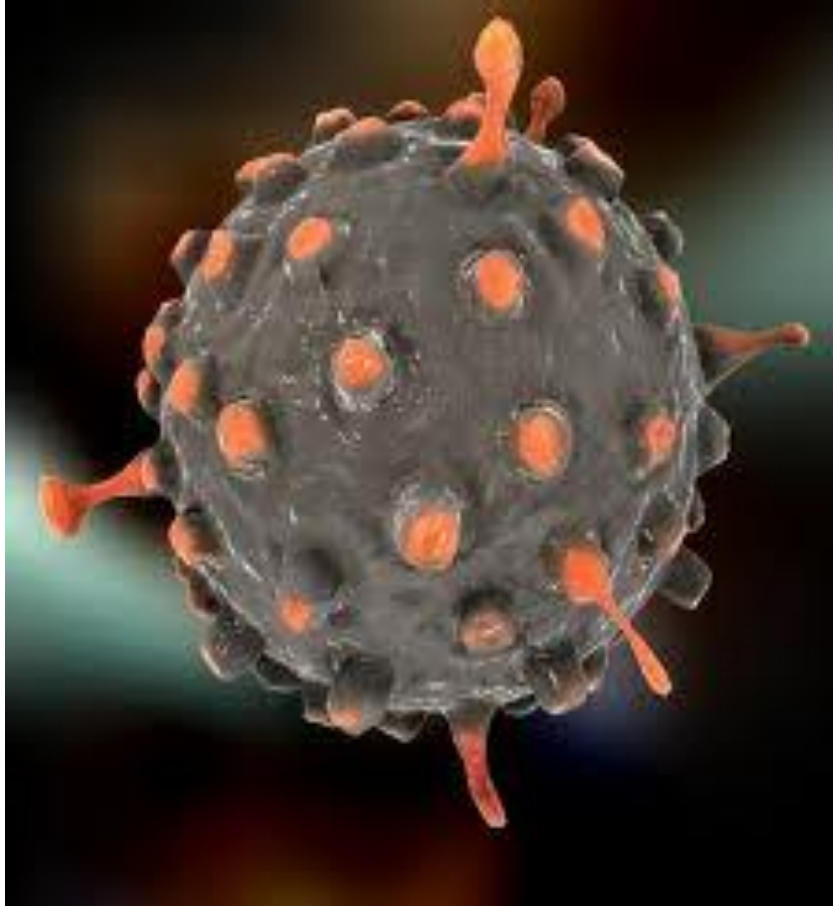
Γενικά : Αποτελούν την συχνότερη μορφή γαστρεντερίτιδας και ειδικά το 70% των κρουσμάτων λοιμώδους διάρροιας στην παιδιατρική ηλικιακή ομάδα.

Υπεύθυνοι Ιοί : Rotavirus , Norovirus , Enterovirus , Astrovirus...

Ειδικά : 1) Ο Ροταϊός προσβάλλει κυρίως την παιδική ηλικία και σπάνια τους ενήλικες.

2) Ο Νοραϊός ή αλλιώς «*ιός της κρουαζιέρας*» αποτελεί συχνότερο αίτιο επιδημιών ιογενούς γαστρεντερίτιδας στους ενήλικες και μεταδίδεται εύκολα με την απλή επαφή.

Απεικόνιση Ιού

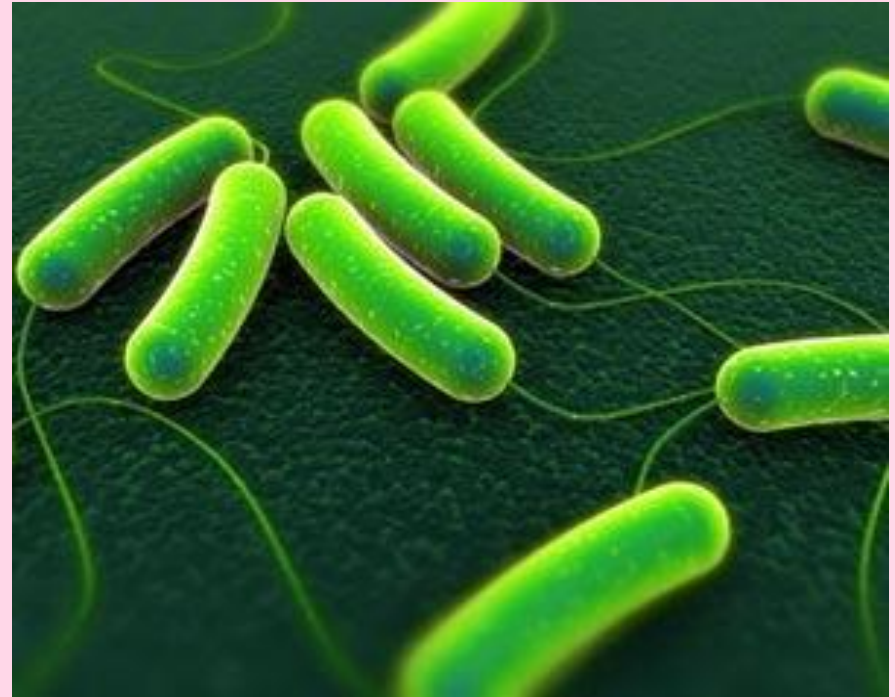
Βακτηριακές Γαστρεντερίτιδες

Τα πιο συχνά βακτήρια στον αναπτυσσόμενο κόσμο είναι

**Cambylobacter ,
Salmonella non
Typhi**

Στην Ελλάδα :

**Salmonella ,
Shigella**

Άλλες Βακτηριακές Γαστρεντερίτιδες

- Διάρροια των ταξιδιωτών :

**Enterotoxigenic
E. coli-ETEC**

Επίπεδο κινδύνου για διάρροια ταξιδιωτών στις διάφορες χώρες του κόσμου

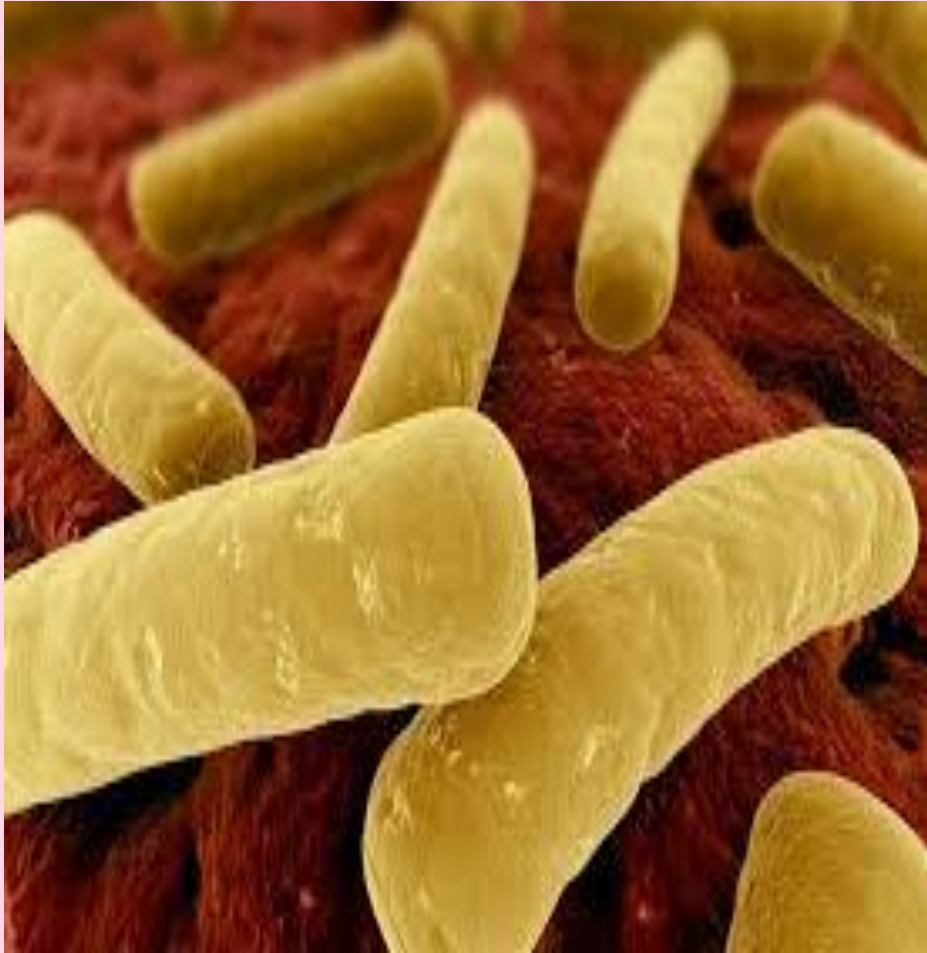

Entero invasive E. coli-EIEC προκαλεί
αιματηρή διάρροια και δυσεντερία

Enterohemorrhagic E. coli-EHEC προκαλεί
συχνότερα αιμορραγική κολίτιδα και σοβαρές
επιπλοκές όπως αιμολυτικό σύνδρομο και
θρομβωτική θρομβοπενική πορφύρα

Τοξινογόνο *Clostridium difficile*

Το τοξινογόνο *Clostridium difficile* αποτελεί σημαντικό αίτιο διάρροιας, την οποία παρουσιάζουν συχνότερα οι ηλικιωμένοι. Τα βρέφη μπορούν να έχουν αυτά τα βακτήρια, χωρίς να παρουσιάσουν κάποιο σύμπτωμα. Αποτελεί κοινή αιτία διάρροιας σε όσους νοσηλεύονται και συχνά σχετίζεται με τη χρήση των αντιβιοτικών.

Υδατογενείς/Τροφογενείς Γαστρεντερίτιδες

S. Aureus : δρα με προσχηματισμένες τοξίνες δηλαδή το μικρόβιο αυτό αφού μολύνει την τροφή πολλαπλασιάζεται κάτω από κατάλληλες συνθήκες θερμοκρασίας και παράγει εξωτοξίνη.

Η νόσος ξεκινά 2-6 ώρες μετά την λήψη τροφής και αυτοϊάται

Βακτηριακές Γαστρεντερίτιδες στον αναπτυσσόμενο κόσμο

- **Χολέρα** : το μικρόβιο προσκολλάται στα κύτταρα του βλεννογόνου του εντέρου, πολλαπλασιάζεται και παράγει εξωτοξίνη. Τα ηλικιωμένα άτομα και τα παιδιά κινδυνεύουν από αφυδάτωση και ηλεκτρολυτικές διαταραχές.
- **EBOLA** : Ειδικός Ιός με συμπτώματα και διάρροιας.
- **Ηπατίτιδα A**

Κλωστηρίδιο Αλλαντίασης :

Βρίσκεται παντού στο έδαφος, στα γεωργικά προϊόντα, το έντερο των ανθρώπων και των φυτοφάγων ζώων, το νερό, στα ψάρια και τα θαλασσινά. Τα περισσότερα κρούσματα αλλαντίασης προέρχονται από την κατανάλωση κονσερβών. Μπορεί να εμφανίσει πτώση βλεφάρων, δυσκολία στην ομιλία, δυσκαταποσία κ.α

Παρασιτικές Γαστρεντερίτιδες

Πρωτόζωα

- ***Giardia lamblia*** : αποικίζει το λεπτό έντερο
- ***Entamoeba histolytica*** : πρόσληψη του παρασίτου κυρίως από μολυσμένη τροφή και νερό
- ***Cryptosporidium* : AIDS**

Οξύουροι

- Πρόκειται για λευκούς έλμινθες σε μορφή στενού μακρού ραβδιού, που συχνά ανευρίσκονται σε παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας.

Μετάδοση

- Ύδωρ
- Τρόφιμα
- Στοματοπρωκτική μετάδοση (*Shigella*)
- Μολυσμένο περιβάλλον

Δεν είναι όλες οι γαστρεντερίτιδες μικροβιακές

Αίτια : Νόσος Crohn , Ελκώδη κολίτιδα , Φάρμακα
Τροφές που περιέχουν γλουτένη (κοιλιοκάκη) και
λακτόζη.

Συμπτώματα;

- Ναυτία και έμετο που μπορεί να διαρκέσει μια ή δύο ημέρες
- Διάρροια, που συνήθως διαρκεί μία με τρεις ημέρες, αλλά μπορεί να διαρκέσει έως και 10 ημέρες
- Απώλεια της όρεξης
- Πονοκέφαλοι
- Κοιλιακό άλγος
- Κοιλιακές κράμπες
- Αιμορραγικές κενώσεις
- Πυρετό (θερμοκρασία πάνω από 37,5°C σε ενήλικες και πάνω από 38°C σε παιδιά)
- Λιποθυμία και αδυναμία

Στη βακτηριακή γαστρεντερίτιδα, τα συμπτώματα είναι παρόμοια, αλλά ο πυρετός είναι συχνά υψηλότερος, οι κράμπες στο στομάχι είναι χειρότερες και η διάρροια μπορεί να περιέχει αίμα και βλέννα.

Τα συμπτώματα της πιο σοβαρής γαστρεντερίτιδας περιλαμβάνουν την αδυναμία να κρατήσετε οποιαδήποτε υγρά, την περιορισμένη ούρηση και το αίσθημα λιποθυμίας ενώ είστε όρθιοι.

Η διάρροια που είναι μαύρη δεν είναι γαστρεντερίτιδα - μπορεί να υποδεικνύει αιμορραγία στο παχύ έντερο και απαιτεί επείγουσα ιατρική θεραπεία.

Διάγνωση

Στην ιογενή δεν κάνουμε τίποτα

Στην βακτηριακή :

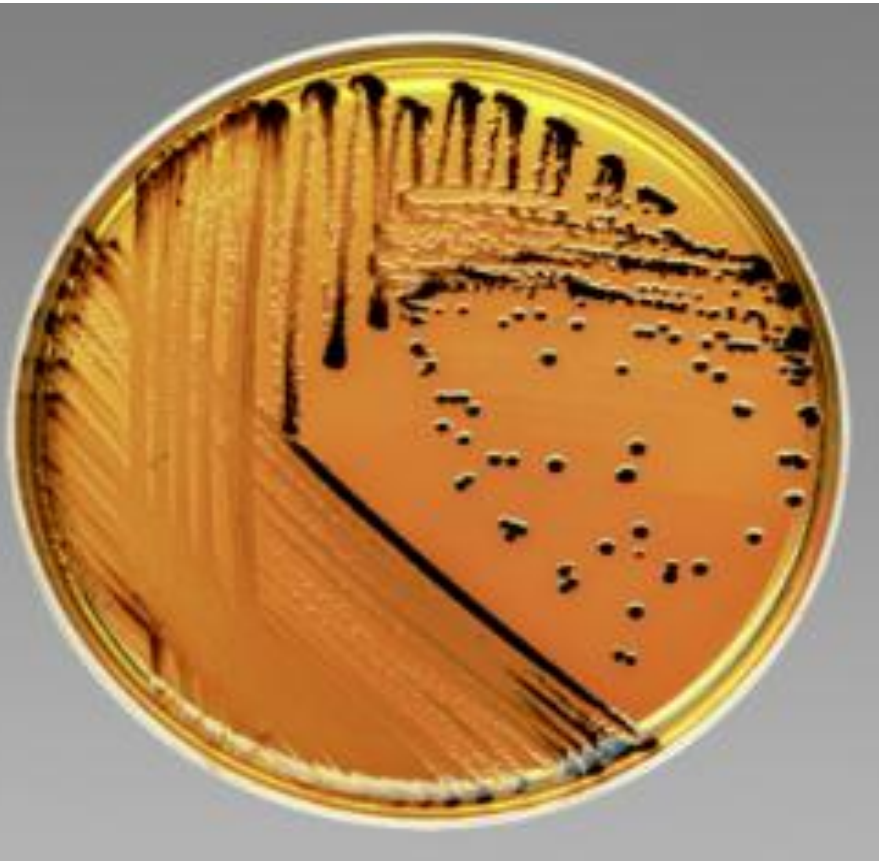
- Μικροσκοπική εξέταση κοπράνων
- Μακροσκοπική εξέταση κοπράνων
- Καλλιέργεια κοπράνων

Λήψη Δείγματος

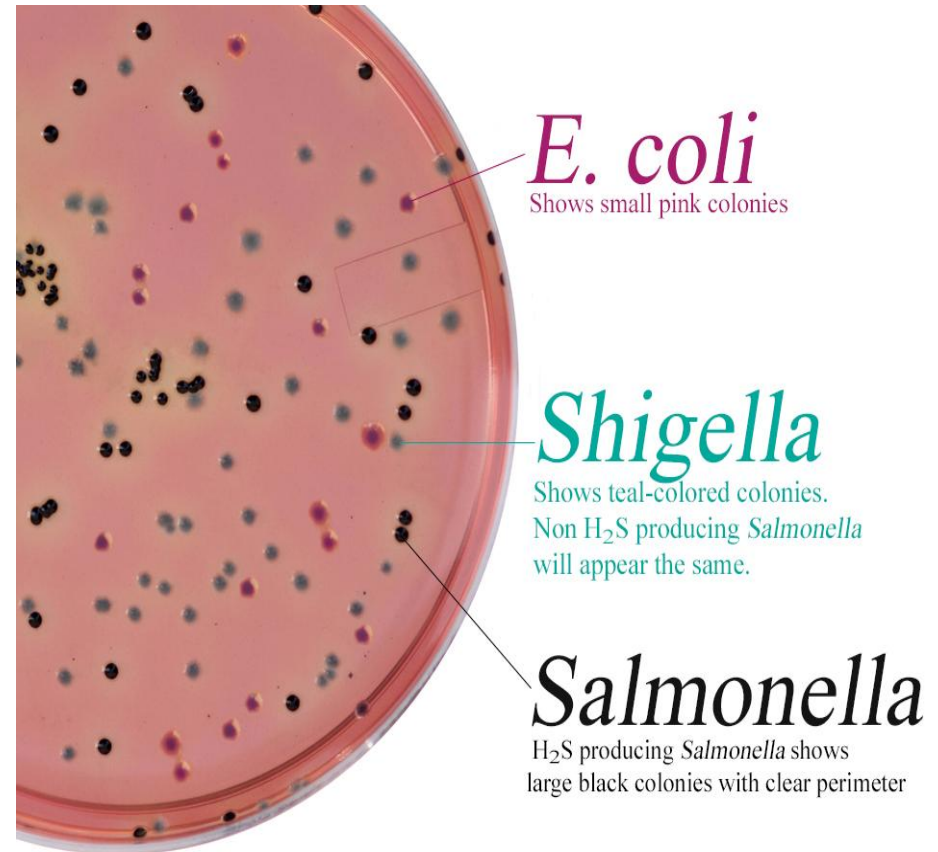
- ❖ Σωστός χρόνος λήψης του δείγματος
- ❖ Επαρκής ποσότητα δείγματος
- ❖ Κατάλληλο δοχείο συλλογής
- ❖ Ορθή και πλήρης σήμανση του δοχείου συλλογής με τα στοιχεία του ασθενούς και την προέλευση του δείγματος.
- ❖ Πριν από τη χορήγηση αντιβιοτικών
- ❖ Όλα τα δείγματα πρέπει να μεταφέρονται στο εργαστήριο σε λιγότερο από 2 ώρες

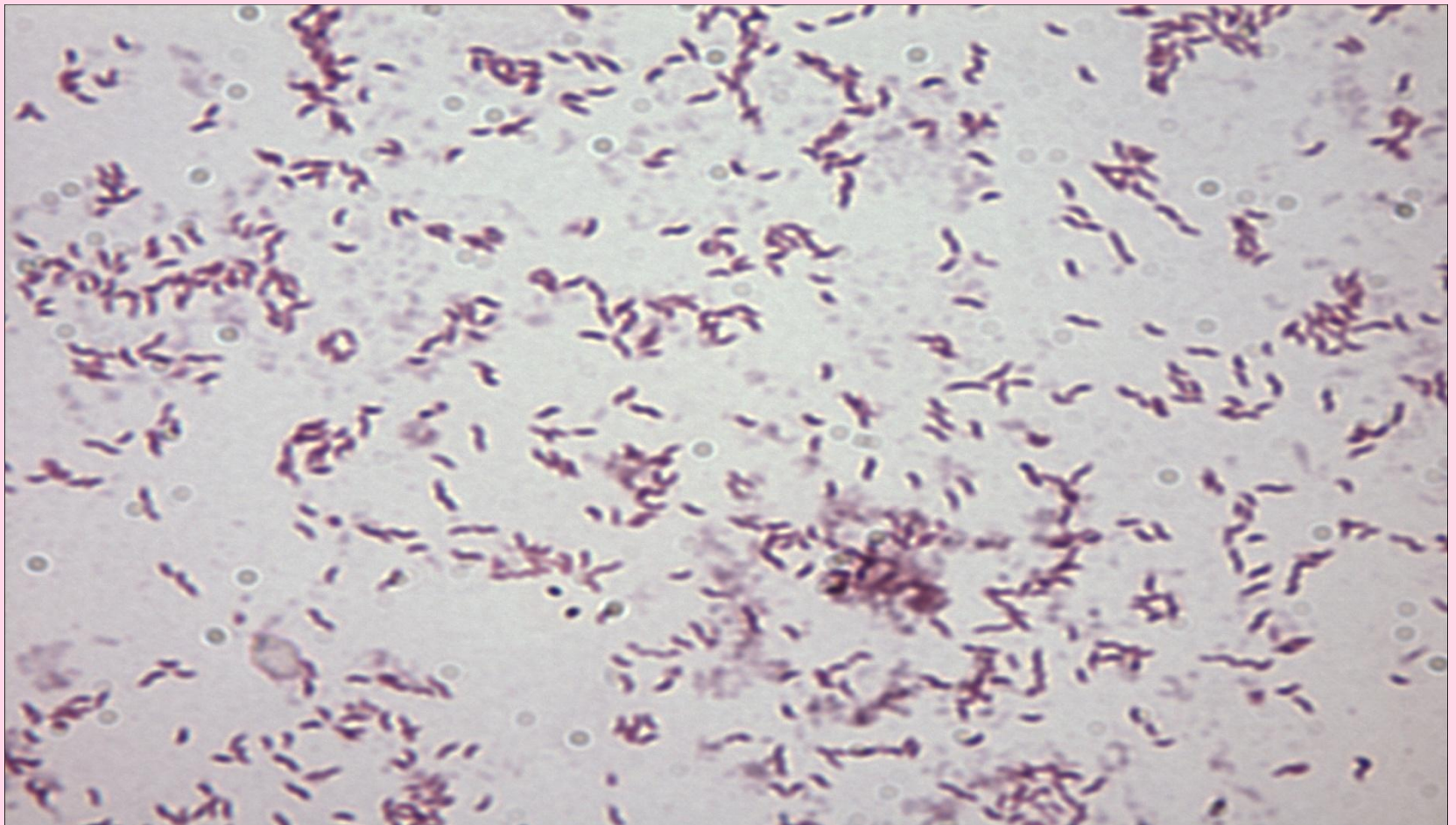
Αποικίες Βακτηρίων

Salmonella σε SS Agar

Άλλα Βακτήρια

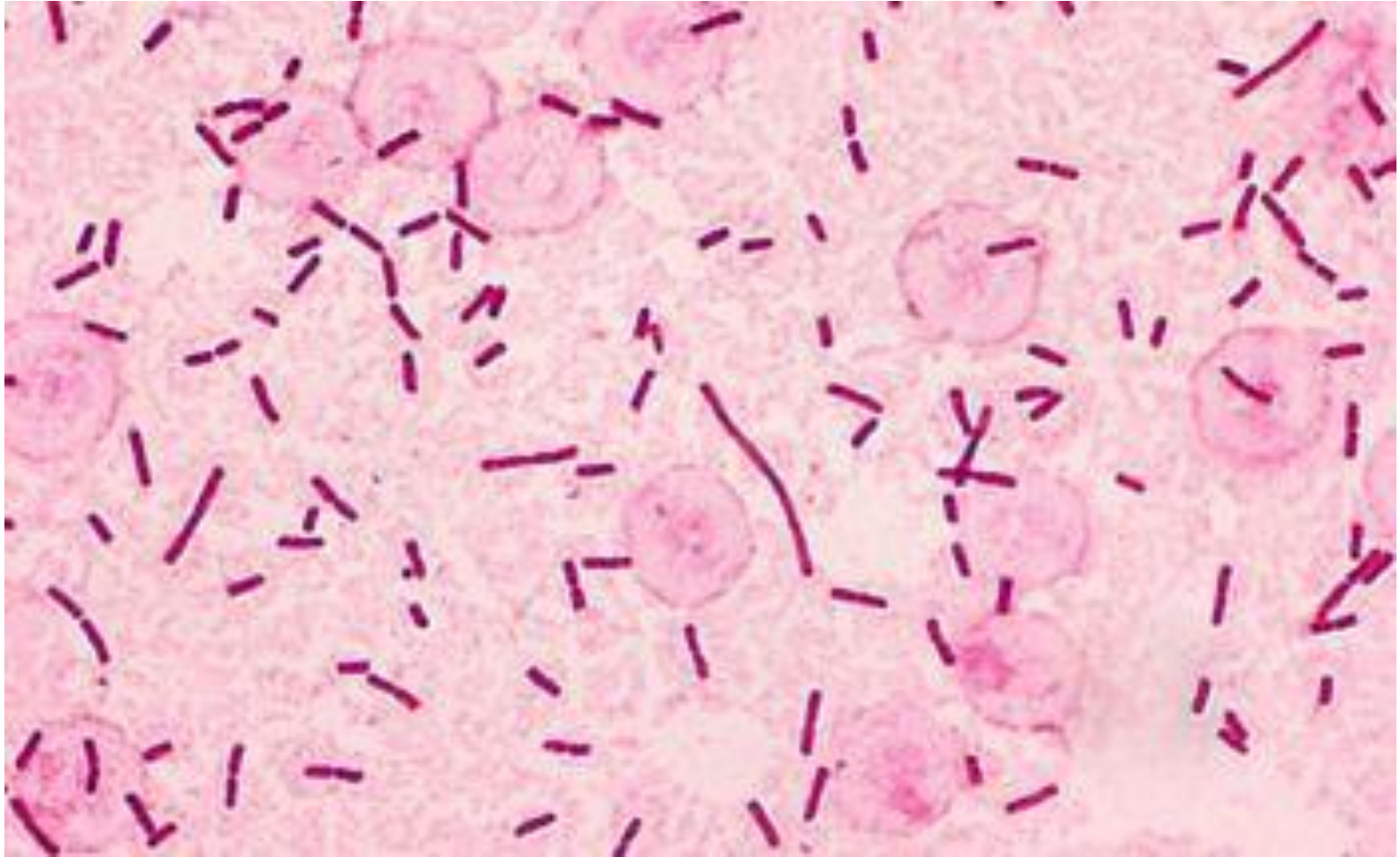

Cambylobacter με Gram χρώση

Απεικόνιση σε Μικροσκόπιο

Salmonella non Typhi

Θεραπεία

Γενικά Μέτρα

- **Ενυδάτωση :**
Υπογλυκαιμία
Ηλεκτρολύτες
Ειδικά σκευάσματα
- **Διατροφή :**
Σταδιακή σίτιση
Μπανάνες
Τόστ
Ρύζι

Ειδικά Μέτρα

- **Ιογενείς :** Ουδεμία
- **Ταξιδιωτών :**
Κινολόνη
- **Σοβαρές εμπύρετες :**
Αντιβίωση
- **Αιμορραγικές :** Όχι
αντιβίωση

Πρόληψη

- Εμβολιασμός : κατά του Ροταϊού
- Θηλασμός : χώρος καθαρός , όχι βρώση μολυσμένων τροφών και νερού

Πρόληψη εξάπλωσης της γαστρεντερίτιδας

Να πλένετε καλά τα χέρια σας (τουλάχιστον για 10 δευτερόλεπτα) με ζεστό σαπουνόνερο μετά τη χρήση της τουαλέτας, όταν αλλάξετε πάνες, αφού καθαρίσετε εμετό και πριν φάτε ή μαγειρέψετε γεύματα.

ΤΟ ΠΛΥΣΙΜΟ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ ΕΙΝΑΙ Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ

Λέγε με Beta STREPTOCOCCI. Με ενθουσιάζει να σου προκαλώ πονόλαιμο.

Γειά σου! Είμαι ο STAPHYLOCOCCUS. Τι προτιμάς ένα μεγάλο σπυράκι ή ένα δοθίνα

Είμαι συνεργάτης της KLEBSIELLA. Μπορώ να μολύνω πληγές.

Είμαι το CLOSTRIDIUM DIFFICILE. Προκαλώ κολίτιδα.

Με λένε HAEMOPHILUS. Μπορώ να προκαλέσω μια πολύ μολυσματική επιπεφυκίτιδα.

Η «συμμορία» με φωνάζει PSEUDOMONAS AEROGINOSA. Μολύνω πληγές και παράγω μπλε - πράσινο πύο.

Μπάμ! Είμαι η E. Coli. Μικρή για ESCHERICHIA COLI. Προκαλώ ωραία φράγματα όπως διάρροια ή αιμορροϊδίτις.

Με λένε BACILLUS SPECIES και είμαι ένα φυσιολογικό μολυσματικό.

Είμαι γνωστή ως INFLUENZA. Μεταξύ άλλων μ' αρέσει να σου προκαλώ πνευμονία.

Όλοι με συμπαθούν... Προκαλώ διάρροια. Με λένε SHIGELLA.

Αγατώ τους ανθρώπους! Και για να σου δείξω πόσο πολύ προκαλώ ουρολοιμώξεις, Είμαι ο PROTEUS.

Με λένε BACTEROIDES. Αν δεν πλένεσαι μετά την τουαλέτα μπορώ να σου δώσω πολλά. Τι προτιμάς μια ωτίτιδα ή μια κολίτιδα;

- Μη μεταδίδεις αυτά τα μικρόβια στους άλλους.
- Πλύνε τα χέρια σου συχνά.
- Πλύνε τα χέρια σου μετά την τουαλέτα.
- Πλύνε τα χέρια σου πριν το φαγητό.

Το πλύσιμο των χεριών είναι το πιο απλό και **σημαντικό** μέτρο για να σταματήσει η μετάδοση των λοιμώξεων.

Αντιμετώπιση στο σπίτι

- Να παίρνετε αρκετά υγρά , χρησιμοποιώντας υδατικά διαλύματα όταν υπάρχουν πολλές κενώσεις, για αναπλήρωση των υγρών και των ηλεκτρολυτών που χάνονται.
  - Τα υγρά δεν θα σταματήσουν τον εμετό και τη διάρροια αλλά δεν θα σας αφήσουν να πάθετε αφυδάτωση.
  - Αν αισθανθείτε πεινασμένοι να φάτε. Ξεκινήστε με μαλακές τροφές, όπως κράκερ, ρύζι, μπανάνες ή τοστ. Θα πρέπει να ξαναρχίσετε τα κανονικά υγρά και τη διατροφή σε 48-72 ώρες, ακόμη κι αν η διάρροια συνεχίζεται.
  - Να ξεκουράζεστε πολύ.
- Θα πρέπει να επιστρέψετε στο γιατρό σας ή στο νοσοκομείο αν δεν είστε σε θέση να κρατήσετε αρκετά υγρά, αισθανθείτε ζάλη όταν είστε όρθιοι ή δείτε σημαντική επιδείνωση των συμπτωμάτων .

Επίσης.....

Να αγγίζετε, να αποθηκεύετε και να προετοιμάζετε τα ωμά και τα μαγειρεμένα τρόφιμα ξεχωριστά. Να μαγειρεύετε καλά όλα τα ωμά τρόφιμα.

Τα άτομα που έχουν γαστρεντερίτιδα δεν θα πρέπει να προετοιμάσουν ή να αγγίξουν τρόφιμα άλλων.

Αν νομίζετε ότι η πηγή της ασθένειας μπορεί να είναι τα τρόφιμα, να φυλάξτε τυχόν απομεινάρια των τροφίμων για έλεγχο.

Το προσωπικό νοσοκομείων, υγειονομικής περίθαλψης και αυτοί που χειρίζονται τρόφιμα δεν θα πρέπει να επιστρέψουν στην εργασία για 48 ώρες μετά την ανάρρωση της διάρροιας.

Τέλος

- Να μείνετε στο σπίτι και μακριά από τους άλλους όταν είστε αδιάθετοι.
- Αν σκοπεύετε να ταξιδέψετε, να πίνετε μόνο εμφιαλωμένο νερό ή να βράσετε το νερό για 10 λεπτά.
- Να προσέξτε, όταν αγγίζετε ζώα και τα ούρα ή τα κόπρανα τους.
- Το προσωπικό νοσοκομείων, υγειονομικής περίθαλψης και αυτοί που χειρίζονται τρόφιμα δεν θα πρέπει να επιστρέψουν στην εργασία για 48 ώρες μετά την ανάρρωση της διάρροιας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ